Az Európai Parlament LIBE (Szabadságjogi, Igazságügyi és Rendészeti) Szakbizottsága szeptember 5-i ülésén megkezdte az Európai Unió polgárainak tömeges elektronikus megfigyelését kivizsgáló – négy hónapra tervezett – tényfeltáró tevékenységét. Mint ismertes az Edward Snowden által kiszivárogtatott titkos dokumentumok alapján derült fény arra, hogy az USA kormánya, illetve Nemzeti Biztonsági Hatósága (NSA) az emberi jogokat szükségtelenül és durván sértő mértékben és módokon gyűjti, tárolja, monitorozza ma még meg sem határozható számú amerikai és külföldi (így európai) személy, szervezet és cég telefonbeszélgetéseit, levelezését, adatait. Az Európai Parlament nyári plenáris ülésén azzal bízta meg az illetékes szakbizottságot, hogy ez év végéig készítsen részletes jelentést arról, hogy pontosan mi történt, illetve történik, s mi a teendő az EU polgárai szabadságának, jogainak védelmében.

A LIBE decemberig összesen kilenc meghallgatást tervez a témával kapcsolatban, az elsőre került sor szeptember első hetében. (Már itt kiderült, hogy nemcsak az Egyesült Államokban, hanem európai országokban is végeznek hasonló jellegű olyan titkos adatgyűjtéseket, amelyek nem egyeztethetők össze sem az Unió elveivel és szabályaival, sem a nemzetközi/európai emberi jogi normákkal. A Bizottság vizsgálódása erre, azaz az európai illegális adatgyűjtésekre is kitér.)

A szakbizottság egyik magyar tagjaként, s emberi jogokkal foglalkozó jogászként szeretném folyamatosan tájékoztatni a magyar nyilvánosságot a tényfeltáró munka lépéseiről.

A sajtó/média és az érdeklődők figyelmébe ajánlom, hogy az első – három és fél óra hosszúságú – ülés (meghallgatás) teljes anyaga magyar nyelven is, (a nyelv kiválasztásával) megtekinthető az EP honlapján, **ide kattintva** .

Az első meghallgatáson Juan Fernando LÓPEZ AGUILAR, a LIBE Bizottság elnöke ismertette a vizsgálat munkatervét, s egyebek mellett felszólította a tagállamok parlamentjeit, hogy vegyék napirendjükre a titkos megfigyelések ügyét, vegyenek részt a feltáró munkában. (Bízom benne, hogy a Magyar Országgyűlés is így tesz majd, s kivizsgálja, hogy az amerikai és európai kormányok jogsértő tevékenysége hogyan érintett és érint magyar polgárokat, intézményeket.) Ezt követően a témában jártas szakemberek tartottak előadásokat, elsőként Jacques FOLLOROU, a Le Monde újságírója, aki a Franciaországban zajló tömeges adatgyűjtések "zavarbaejtő" részleteiről számolt be. Utána Jacob APPELBAUM, oknyomozó újságíró, szoftver fejlesztő és számítógép-biztonsági kutató (Tor Project) következett, aki összegezte

mindazt, amit a Snowden által kiszivárogtatott anyagokból eddig megtudhatott a világ, s megdöbbentő szakmai, illetve személyes tapasztalatairól is számot adott. Alan RUSBRIDGER, a Snowden nyomán az ügy részleteit elsőként felfedő brit lap, a Guardian főszerkesztője videókonferencia formájában kapcsolódott be, s tanulságos bemutatását, elemzését adta annak, hogyan kell(ene) helyesen élni a sajtószabadsággal a demokrácia, a szabadság és az emberi jogok védelme érdekében. Természetesen a "Snowden ügy" részleteibe is betekintést nyújtott.

A meghallgatás második részében azzal a meglepetéssel szembesültem, hogy az Európai Parlament már a 2001. szeptember 11-i amerikai eseményeket megelőzően is létrehozott egy hasonló vizsgálóbizottságot, amely az Echelon néven elhíresült titkos adatgyűjtési botránnyal foglalkozott. Előadást tartott az "Echelon bizottság" akkori elnöke, Carlos COELHO, aki jelenleg is EP képviselő, és a jelentéstevő Gerhard SCHMID, korábbi EP képviselő is. Elmondták, hogy az Echelon program "kismiska volt" az NSA mostani megfigyelési módszereihez képest, ugyanakkor az akkori vizsgálat hasonló visszásságokkal, felháborító jogsértésekkel szembesült, mint a mostani. Mint tőlük megtudtuk, az EP Echelon jelentése el is készült, mégpedig kísérteties egybeesésként pont a 2001. szeptember 11-i tragédia előtt pár nappal. A tényeket összegző, s számos ajánlást megfogalmazó akkori záródokumentumot –beszámolójuk szerint - kvázi kegyeleti okokból, udvariasságból "nem verték nagydobra". (Arról nem hallottunk, hogy az eltelt tizenhárom évben mi volt a jelentés sorsa, eredménye, tanulsága.) Utolsó előadóként Duncan CAMPELL, oknyomozó újságíró kapott szót, aki az Echelon jelentést is megalapozó, szintén 2000-ben napvilágot látott ún. STOA jelentés szerzője volt. Részletes és megdöbbentő vetítettképes előadásával eloszlatta mindazok kételyeit, akik úgy gondolták, hogy a tömeges, illegális titkos megfigyelési ügyek alapkérdéseiben "van új a nap alatt".

Az ülésen természetesen felszólalhattak és kérdéseket tehettek fel (2-2 perc terjedelemben) a LIBE szakbizottságban dolgozó EP képviselők. Saját felszólalásomban arra mutattam rá, hogy sajnos még közismert liberális közszereplők, mint például a magyar Konrád György is elfogadhatónak tartják, hogy megfigyelik őket, - s mellesleg honfitársaikat - éppúgy, mint a kommunizmusban. (ld. Magyar Narancs, 2013. augusztus 15., 9.old, interjú). Akik így gondolkodnak és nyilatkoznak, egyfelől a terrorveszéllyel indokolják a lehallgatások, adatgyűjtések "szükségességét", másfelől arra hivatkoznak, hogy "nincs mit rejtegetniük, titkolniuk". A felszólalásban hangot adtam azon meggyőződésemnek, hogy a kérdés nem az, hogy van-e rejtegetnivalónk, hanem az, hogy az állam kontrollálja a polgárait, vagy a polgárok az államukat.

Tekintettel arra, hogy az Európai Parlament most megkezdett tényfeltáró tevékenysége kiemelkedő jelentőségű mind Magyarország, mind Európa és az egész világ számára, arra kérem a magyar sajtót/médiát, hogy folyamatosan tudósítsák a hazai nyilvánosságot munkánkról. Ha csak feleannyi időt és energiát szánnak majd erre, mint a Tavares jelentésre, akkor máris sokat tesznek a szabadságért, a demokráciáért és az emberi jogokért. A magam részéről a rendelkezésemre álló eszközökkel (leginkább honlapomon: www.morvaikrisztina.hu) folyamatosan tájékoztatom az érdeklődőket a kivizsgálás lépéseiről, s bízom abban, hogy Magyarország – EP képviselői által, s minden rendelkezésre álló egyéb úton – fontos szerepet tölt majd be a "Nagy Testvér" leleplezésében, sőt legyőzésében.

Tisztelettel
Dr. Morvai Krisztina